

Zápis z obhajoby disertační práce

Student: Miroslav Olšovský
Datum narození: 8. 7. 1970
ID studia: 342807
Studijní program: Filozofie
Studijní obor: Filozofie
Název práce: „Anarchie a evidence. Esej o psaní a vidění“
Jazyk práce: čeština
Jazyk obhajoby: čeština
Školitel: prof. Mgr. Miroslav Petříček, Dr.
Oponenti: doc. Mgr. Josef Fulka, Ph.D.
doc. PhDr. Mgr. Catherine Ébert-Zeminová, Ph.D.
Datum obhajoby: 26. 3. 2018
Místo obhajoby: Filosofický ústav AV ČR, místnost 124a, Jilská 1
Termín: řádný
Přítomní: prof. Dr. phil. Josef Vojvodík, M.A. - předseda
doc. Mgr. Jakub Čapek, Ph.D.
Mgr. Petr Kouba, Ph.D.
Mgr. Martin Ritter, Ph.D.
Mgr. Ondřej Švec, Ph.D.

10:05 Předseda komise prof. Dr. phil. Josef Vojvodík, M.A. zahájil obhajobu, představil sebe a přítomné členy komise a přítomné oponenty. Přítomným pak představil studenta.

10:06 Školitel seznámil přítomné stručně se svým hodnocením studentova studia a jeho disertační práce, které uvedl ve svém písemném vyjádření.

10:10 Student seznámil přítomné s tezemi své disertační práce. Sdělil zejména:

- 1) Psaní je v protikladu k evidenci. V práci rozebírám zejména Nabokova a Gombrowicze. Nedokončenost románů (Kafka), variabilnost jejich čtení vede k hypotéze o existenci aktu psaní. Evidence je zastavení aktu psaní, je to jeho čtení.
- 2) Nabokov ukazuje problém tvůrčího psaní, které se pokouší dosáhnout vykazatelnosti, zřejmosti, evidence, což se daří, ale současně se v aktu vzdaluje. Nabokov zdůrazňuje akt čtení následující akt psaní, kdežto Gombrowicz zdůrazňuje existenci jiné evidence, která té výše zmíněné brání. Ve svých denících např. ukazuje, jak je neschopen sám sebe dosáhnout (neustále rozvíjené tekuté já autora deníků).

10:21 Oponentka doc. PhDr. Mgr. Catherine Ébert-Zeminová, Ph.D. seznámila přítomné s hlavními body svého posudku a se závěrem, že doporučuje předloženou disertační práci k obhajobě. Položila studentovi tyto otázky:

- 1) Nedostatečná systematizace: postrádá odkazy na historické či jiné souvislosti či opomenuté významné texty, které se týkají daného jevu. V obecné souvislosti s výkladem literárního textu (s. 38) např. autor mluví zcela v duchu recepční estetiky, aniž ji vůbec uvede. Odkud pramení taková nedomyšlenost?
- 2) Chybí explicitní tematizace zrcadlení, které je ukazováno na mnohých příkladech. Opomenutí v bibliografii: Nezmínění autoři jako C. Simon a D. Hodrová, u nichž je zrcadlení napříč časy tématem.
- 3) Nedostatek práce s úryvky: např. v úryvku Nabokovovy povídky *Jaro ve Fialtě* měl autor DP analyticky ukázat, jak přesně se jev, o němž uvažuje, v textu uskutečňuje – mnohdy chybí rozbor s pomocí analytických nástrojů.
- 4) Zbytečně apodiktická tvrzení o tom, co literární věda dělá či nedělá.
- 5) Protože se tato DP výrazně překrývá s některými motivy sbírek M. Olšovského, zajímá mě, co přesně mu přináší toto dvojdomí (žít to, co je myšlené).

10:33 Oponent doc. Mgr. Josef Fulka, Ph.D. seznámil přítomné s hlavními body svého posudku a se závěrem, že doporučuje předloženou disertační práci k obhajobě. Položil studentovi tyto otázky:

- 1) Není nutné volit mezi systematickou metodou zkoumání a metaforickým jazykem literatury, psát metaforicky je jen autorovo (legitimní) rozhodnutí. Někteří komentátoři řeknou analytickým jazykem mnoho, jiní s pomocí metaforického nic.
- 2) Vzhledem k metaforickému psaní je text na hraně libovolnosti tvrzení a je velmi ovlivněn deleuzovskou rétorikou. Např.: „Moderní básnické dílo zkoumá mimojazykové fenomény“ – platí to o Mallarmém? Anebo: „Odklad v moderním vyprávění, jímž můžeme zrod moderní skutečnosti nahlédnout, se projevuje podle mého názoru jako digrese (Proust), a vytváří tak soumeznost (metonymii), nikoli podobnost (metaforu) jednotlivých událostí“ – co se myslí digresí?
- 3) Proč někdy tak přehnaně proklamační formulace? („Moderní literatura nezakládá dílo, ale proces psaní, který dílo rozkládá“ apod.)

10:39 Student reagoval na posudky oponentů a jejich položené otázky.

- 1) Ano, chybí mnoho autorů, důvod je také v tom, že navazuji na diplomovou práci, kde jsem se věnoval symbolismu a dekadenci.
- 2) Souvislost s recepční estetikou opravdu existuje, není explicitně zmíněna, jelikož jsem především pracoval s primárními autory a teorii jsem považoval za jakýsi otevřený systém, který tito autoři doplňují.
- 3) K apodiktickým tvrzením: tato tvrzení souvisí s tím, co tvrdím o evidenci, která zastavuje akt psaní.
- 4) K překrývání disertace s vlastní básnickou tvorbou: autorova básnická zkušenost je, že mu jazyk umožní mnohé vyjádřit, ale zároveň mu brání. Odtud filosofická úvaha o tom, co se při psaní děje.

10:48 Oponenti (a školitel) se vyjádřili k vystoupení studenta.

- 1) Školitel upozornil na spjatost DP s básnickým dílem autora, které pomáhá DP rozumět.

10:50 Předseda komise zahájil diskusi.

V následné diskusi vystoupili:

- 1) Doc. J. Čapek: to, že se řeč vztahuje k něčemu, není možná pro úvahu o básnickém textu podstatná. Autor: vztah k evidenci je u autorů, jejichž dílo tematizují, je důležité.
- 2) Prof. Petříček: představa jazyka nemajícího referenci je neudržitelná, jde o to, jak ji chápat. Zajímavý je problém auto-reference autora nějakého díla. Gombrowicz se v Denících pokouší dostat sám k sobě. Doc. Ěbert-Zeminová: serialita je naprosto nutná, původní evidence není možná. Prof. Vojvodík: u Nabokova v Daru „uzrávání času“ oproti linearitě, jakési spřádání času, zavíjení.
- 3) Dr. Kouba: jak používáte pojem anarchie? Mnoho francouzských autorů druhé pol. minulého století ho nepoužívá doslovně (Levinas). Má i vaše použití vnitřní limity? Autor: Anarchií označuji moderní způsob schizoidního psaní, subverzi písma, znaků apod. Dr. Kouba: možná by bylo dobré užívat tedy jiný termín. Autor: proto hovořím např. o roji psaní, ale pojem anarchie jsem použil záměrně kvůli jeho provokativnosti, kvůli tomu, že probouzí otázky.
- 4) Dr. Švec: platí důsledně analogie mezi tím, jak v jazyce identifikujeme sebe a strom? Není jazykový vztah k sobě zásadně jiný? Autor: rozdíl existuje, ale v DP tematizují evidenci jako jistou provokaci (u Gombrowicze „mrtvý pták“). Doc. Čapek: problém nastává tehdy, když se v psaní hledám. Není do DP vsunuta tradiční filosofická koncepce

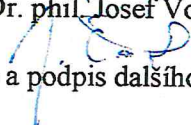
já, aniž bychom ji mohli najít u probíraných autorů? Autor: především u Nabokova to jistě nalezneme. Doc. Ébert-Zeminová: opět se vracíme k symbolistům a zrcadlení (narcisovský mýtus), kde se otázka auto-reference klade, jde o to, zda jsem to pořád já, kdo se odráží v zrcadle. Prof. Vojvodík: Früchtl v této souvislosti napsal knihu o „nestoudném já“ (fichtovská koncepce).

11:19 Předseda komise ukončil samotnou obhajobu a komise zahájila neveřejné zasedání o klasifikaci obhajoby disertační práce. Konstatoval, že autor DP v podnětné diskusi kompetentně odpověděl na všechny připomínky a návrhy a prokázal výraznou schopnost a erudici v sledované problematice.

Předseda komise seznámil studenta a přítomné s výsledkem obhajoby: komise hlasovala pomocí hlasovacích lístků, počet členů komise 5 – přítomno členů komise 5 – kladných hlasů 5, záporných hlasů 0. Obhajoba disertační práce byla klasifikována „prospěl“.

Zapisovatel: Mgr. Petr Prášek

Jméno a podpis předsedy komise:
prof. Dr. phil. Josef Vojvodík, M.A.

Jméno a podpis dalšího člena komise: